

***Eupotosia mirifica*, de grote blauwe *Cetonia*.**

In een supplement van Lambillionea van maart 2004 wordt een voorstel gedaan om deze prachtige, niet algemeen gekende, kever en zijn biotoop te beschermen. *Eupotosia mirifica* is de meest opvallende van zijn soort, donkerblauw met paarse weerschijn is dit een prachtige kever. Hij is zeldzaam, dwz. niet echt waar hij voorkomt maar wel omdat er slechts enkele biotopen zijn waar hij nog aanwezig is. Zijn bestaan is echter bedreigd, meer nog dan dat van *Osmoderma eremita* die in verscheidene biotopen voorkomt en die nu reeds volledige bescherming geniet.

De kever vindt men zelden omdat hij zich ophoudt in de bovenste takken van de grote eiken, ze komen zelden naar beneden, soms ziet men ze op stronken die afgehakt zijn, er zijn slechts een drietal waarnemingen op bloemen geregistreerd. De meeste vangsten gebeurden met vallen, door op de takken te kloppen of met lokstoffen.

De zeldzaamheid van dit insect vraagt van een goedmenende entomoloog om slechts een beperkt aantal, of liever nog, geen exemplaren uit de natuur mee te brengen, een mooie foto die men kan publiceren (zie hoger) is soms evenveel waard als een gedood exemplaar dat in een anonieme verzameling verdwijnt (nvdr). Het opkweken van de larven is blijkbaar eenvoudig, de paring en het afleggen van de eieren gebeurt in de zomermaanden. Het opkweken gebeurt in vochtige, relatief warme omgeving met respect tot de koelere periodes, blijft men de temperatuur hoog houden dan verkort de ontwikkelingstijd. De imago's kan men voeden met fruit, pollen of honing, de larven voedt men best met verse appels ingegraven in de grond.

Morfologie en systematisch overzicht.

1 synonymie

Cetonia affinis var. *mirifica* MULSANT, 1842

Potosia königi REITTER, 1894

Cetonia (Potosia) amethystina BENDERITTER, 1896

Potosia (Eupotosia) koenigi (REITTER) in : MIKSIC, 1954

Potosia (Eupotosia) koenigi ab. *balcanica* MIKSIC, 1957

Eupotosia koenigi (Reitter) in DARNAUD ET AL., 1978

Eupotosia mirifica mirifica MULSANT = *Eupotosia koenigi koenigi balcanica* MIKSIC;

Eupotosia mirifica koenigi (REITTER) = *Eupotosia koenigi koenigi* (REITTER) in :
MORETTO & BARAUD, 1982

Eupotosia mirifica mirifica ab. *balcanica* MIKSIC, 1957 in: TAUZIN, 1991.

Eupotosia mirifica koenigi ab. *subvinosa* TAUZIN, 1991.

Eupotosia mirifica ssp. *mirifica* (MULSANT, 1842) = *Eupotosia mirifica* ssp. *koenigi*
(REITTER, 1894) n. syn.

Tot nog toe zijn twee subspecies erkend, *E. mirifica mirifica* komt voor van Spanje tot in de Balkan en *E. mirifica koenigi* uit Turkije en Syrië. Er is noch uitwendig noch inwendig enig verschil tussen beide ssp., enkel de kleur is bij ssp. *koenigi* bleker en meer roodachtig-paars.

E. mirifica vindt men meestal samen met *E. affinis*, maar er is geen enkel geval gekend van hybrides. Ook in gevangenschap werden geen resultaten behaald in pogingen om mengvormen te kweken. Dit weerlegt het vermoeden van sommigen dat *E. mirifica* slecht een vorm is van *E. affinis*.

2 Biologie

E. mirifica leeft in de bovenste takken van de eikenbomen. Men kan ze soms zien vliegen tussen de hoogste takken, men vindt ze een enkele keer op bloemen en ook soms op uitsijpelend hars van eikenbomen op verschillende hoogtes. In Europa vindt men de volwassen imago's vanaf begin juni tot half augustus. In Turkije en Syrië vindt men ze eerder. *E. mirifica* is een saproxylofage soort, maw. afhankelijk van dood hout in zijn larvairstadium. De larve ontwikkelt zich in gaten van stammen en takken van levende eiken, in rottend hout en in de aardbodem. Ze verpoppen in grotere holtes. In gevangenschap, in een constante omgevingstemperatuur leeft *E. mirifica* 1 jaar. In de vrije natuur is de leeftijd korter, omdat de temperatuur meer schommelt maar vooral omdat er veel lagere temperaturen voorkomen.

Eupotosia mirifica is een bioindicator voor oude, vervallen eikenbossen op warme plaatsen, vooral daar waar eeuwenoude eiken staan kan men hem nog vinden. Het is eveneens een indicator voor een veel grotere natuurrijkdom, bvb in Paiolive vindt men daar ook *Osmoderma eremita*, *Gnorimus variabilis*, *Cetonischema aeruginosa*, *Potosia fieberi*, *Latipalpis plana*, *Kisanthobia ariasi*, *Cerambyx* sp., *Purpuricenus* sp., *Hesperophanes* sp. *Akimerus schaefferi*, *Brachyleptura trisignata*, *Elater ferrugineus*, *Velleius dilattatus* etc.

In Frankrijk is *E. mirifica* verbonden met *Quercus humilis* (= *Q. pubescens*), in Spanje op *Q. pyrenaica*, *Q. suber* en *Q. ilex*. In Italië leeft hij ook op andere eiken, in Griekenland en Turkije op diverse oude eiken.

3 Lijst met vindplaatsen.

Spanje	Provincie Salamanca	Valle de las Batuecas
	Provincie d'Avila	Sierra de Gredos
		Candeleda
		Piedralaves, valle del rio Tietar
	Provincie Madrid	Escorial
	Provincie Ciudad Real	Sierra Morena
	Provincie Cordoba	Azuel
Frankrijk	L'Aude	twijfelachtige gegevens
	L'Hérault	Tussen Clermont-l'Hérault en het meer van Salagou (tussen Bories en Lacoste)
		Ten noorden van Montpellier tussen Brissac en St-Martin de Londres.
		Tussen Anduze en Saint-Hippolyte-du-Fort
	Gard	Courry
L'Ardèche	Bois de Paiolive te St Albans-sous-Sampzon, Auriolles, Lablachère, Chandolas, Berriaz-Casteljau, Banne, Chassagnes, las Assions.	
Italië	Lagorce	
	Latium	Vallei van de Arrone, Tenuta Boccea
		Cerveteri
Toscane	Sasso	
	Rieti	
	Grosseto: Santa Maria di Rispecchia	
Bosnië	Srbac	
	Bosanski Brod	
	Banovici	
	Klobuk	
	Domanovici	
Servië	Petrovac	
Albanië	Tirana	
Macedonië	?	
Bulgarije	Arcupino	

		Primorsko
		Bozura
		Slanecev Brjag
		Stara Kresna
		Varna
Griekenland	Provincie Katerini	Litohoro
	Provincie Larissa	Omolio
		Stomio
		Versant oost
	Provincie Trikkala	Meteora
		Vlahava
	Provincie Kilkis	Kavalaris
		Mavroplagia
Turkije		Isparta
		Mersin
		Gülek
		Karsenti
		Guzeloluk
		Aslandi
		Iskenderun
		Harbive
		Akbes
Syrië		omgeving van Dar'ä

Overal echter gaat zijn aanwezigheid sterk achteruit, vooral door het verdwijnen van zijn biotoop. Daarom wordt het voorstel gelanceerd om deze prachtige keven en zijn biotoop te beschermen.

Overgenomen uit Lambillionea nr. 1 maart 2004 Supplement